

Posudek oponenta diplomové práce

Autorka:	Kateřina Čechurová
Studijní program:	Učitelství pro střední školy
Studijní obor:	Učitelství pro střední školy – základy společenských věd Učitelství pro střední školy – ruský jazyk a literatura
Téma:	Současná ruská dětská literatura
Vedoucí práce:	Mgr. Jana Kostincová, Ph.D.
Oponent práce:	Mgr. Jaroslav Sommer

Kateřina Čechurová zvolila pro svou diplomovou práci téma aktuální a velmi zajímavé. Ocenit lze i posun od autorčiny bakalářské práce, v níž se zabývala historií sovětské literatury pro děti, právě ke snaze charakterizovat literaturu pro děti a mládež v současném Rusku, neboť je z práce patrné, že takto vymezené téma poskytlo větší možnost zamýšlet se nad přístupem k dětem a mládeži, dětství a literatuře, a to nejen v Rusku posledních desetiletí.

Diplomová práce je logicky vystavěna, autorka postupuje od obecného vymezení dětské literatury přes různé složky literárního provozu, které mohou poskytnout vodítka k tomu, co z nepřeberného množství textů zvolit (některá literární ocenění, některé dětské časopisy), přes konkrétnější přehled publikací jednoho nakladatelství (Пешком в историю) po analýzu tvorby jedné z autorek (Tamara Michejeva). Měl-li by vzniknout text plastičtěji zachycující stav současné ruské dětské literatury, bylo by nutné podrobněji představit alespoň některé další autory a autorky. Kateřina Čechurová v tomto nevyužila prostor, který psaní diplomové práce nabízí. Text tak rozhodně nedosahuje objemu, který by takto zaměřená diplomová práce mohla mít. Vzhledem k tomu, že práce byla zadána už v roce 2019, je nevyužitý potenciál patrně vinou autorky. Osobně bych považoval za zajímavější představit pro české prostředí někoho, komu se zatím nedostalo pozornosti, protože zrovna Tamaře Michejevě se již před lety věnovala jiná diplomová práce, již Kateřina Čechurová také cituje a uvádí mezi zdroji. U obhajoby by bylo vhodné zmínit, nakolik měla tato diplomová práce vliv právě na volbu Michejevy.

Větší pozornost by zasluhovala také jazyková stránka práce. Myšlenky jsou formulovány často značně neobratně, někdy až na hraně srozumitelnosti. Škodí i různé chyby a obzvláště pak některá nevhodně používaná slova a slovní spojení (Kniha je totiž skutečným ztělesněním literárního díla... – str. 15; Časopis je od doby svého vzniku věnován z velké části dětské literatuře, a lze ho tedy nazvat zrcadlem dětské literatury. – str. 24; ... knihy, které vezmou humanitní poznání, systematizují ho a přemění složité informace v jednoduché

a zábavné poznání... – str. 28; Nejedná se tedy pouze o nakladatelství, ale o komplexní komerční projekt. – str. 28). Překlad z ruštiny do češtiny se také ne vždy vydařil (např.: Nejlepší dětské sbírky ... – Лучший поэтический сборник для детей ... – str. 19; ... zájem o malířství, architekturu, sochařství, nebo také o divadlo či kino. – str. 26).

Vytknout lze práci mnohé, nicméně pokud bych se zaměřil na to, co je možné ještě hodnotit pozitivně, mohu zmínit především následující. Zajímavé jsou některé postřehy v kapitole analyzující tvorbu Michejevy. Je chvályhodné, že se autorka snažila texty porovnávat a hledat mezi nimi různé styčné body. Taktéž texty Tamary Michejevy očividně autorku práce zaujaly, což se odráží i v samotném textu a činí jej poutavějším. Např. na str. 38 je zmínka o tom, že „velice propracovaný rozvoj děje je jedním ze společných rysů všech knih, které jsem od této autorky četla.“ U obhajoby prosím o upřesnění toho, které texty tedy byly přečteny a jak probíhal jejich výběr.

Poněkud zvláštní je tvrzení, že v dětské literatuře „funguje odděleně pro chlapce a dívky“ „genderový směr“ (str. 15). Zcela jistě bylo v tomto případě žádoucí použitý zdroj číst kritičtěji. Obávám se, že příklady knih (s nepřesně uvedenými názvy; chybně je však také jméno Světlany Nikolajevy), které to mají doložit, toto tvrzení úplně nepodporují, neboť jistě i mnohé dívky v pubertě by zajímalo, co se chlapci bojí googlit. Obezřetněji bylo třeba posuzovat také zdroj citovaný na str. 11: „Autor si navíc dobrovolně ukládá určité zákazy a povinnosti, což nevyhnutelně vede k větší konzervativnosti literatury pro děti ve srovnání s literaturou výhradně pro dospělé.“

Otázky k obhajobě:

Na str. 17 tvrdíte, že „... téměř žádná literární scéna dané země nezůstává v dnešní době neovlivněna zahraniční literaturou a zahraničními autory.“ Můžete tedy jmenovat některé neovlivněné literární scény?

Na str. 25 uvádíte: „V druhé skupině najdeme především obrázky, komiksy, příběhy bez hlubšího významu.“ Co máte na mysli těmi příběhy bez hlubšího významu?

Na str. 29 píšete: „Takto se děti nenásilným a zábavným způsobem učí o životě v minulosti.“ Co si představujete pod ne/násilným způsobem učení se...?

Na str. 34 je uvedeno: „Knihu opět vydalo nakladatelství Euromedia Group. Nedostatek ruských knížek, přeložených do češtiny, však neznamená jejich nedostatek na českém knižním trhu.“ Proč „opět“? Jak rozumět tomu, že „nedostatek“ neznamená „nedostatek“?

Navrhuji hodnocení:

18. 8. 2023

Mgr. Jaroslav Sommer